

“Το αντιφασιστικό κίνημα είναι ασπίδα μακράς πνοής στη μάχη μας για να αλλάξουμε τον κόσμο”: συνέντευξη Θανάσης Καμπαγιάννης

Ο αντιφασισμός για μας είναι ένα ύψιστο πολιτικό καθήκον, μια διαρκής διερώτηση, ένα πρίσμα και μια αγωνία. Βαίνοντας προς το τέλος της δίκης της Χρυσής Αυγής, τα αντανακλαστικά μας οξύνονται εν αναμονή της απόφασης αλλά και εν συνειδήσει των ιδιαιτεροτήτων της εποχής. Μολονότι η κρισιακή συνθήκη της πανδημίας του κορωνοϊού έχει μεταστρέψει τη δημόσια συζήτηση σε άλλα μονοπάτια, σήμερα δημοσιεύουμε μια μικρή συνέντευξη του δικηγόρου της πολιτικής αγωγής στη δίκη της Χρυσής Αυγής, Θανάση Καμπαγιάννη, καθώς και μια εκτενή παρουσίαση του βιβλίου του “Με τις μέλισσες ή με τους λύκους. Αγόρευση στη δίκη της Χρυσής Αυγής”. Κλείνουμε τη σύντομη εισαγωγή με τα λόγια του ίδιου, με τα οποία δεν θα μπορούσαμε να συμφωνήσουμε περισσότερο: “Το αντιφασιστικό κίνημα είναι μια ασπίδα μακράς πνοής στη μάχη μας για να αλλάξουμε τον κόσμο”.

Βαβυλωνία: Η αθώωση του σκληρού πυρήνα της ΧΑ είναι το σενάριο που απεύχεται η πολιτική αγωγή, το αντιφασιστικό κίνημα αλλά και όλοι οι δημοκρατικοί πολίτες. Πόσο πιθανό είναι αυτή τη στιγμή και τι θεωρείτε πώς θα σημάνει σε πολιτικό, κοινωνικό και νομικό επίπεδο;

Θανάσης Καμπαγιάννης: Ως πολιτική αγωγή αλλά και ως αντιφασιστικό κίνημα, ποτέ δεν έχουμε κάνει μια γενική δήλωση «εμπιστοσύνης στη δικαιοσύνη». Πέραν από τις ιδεολογικές μας πεποιθήσεις, αυτό έχει να κάνει, στη συγκεκριμένη υπόθεση, με την πρόσφατη ιστορική εμπειρία: η Χρυσή Αυγή εγκληματούσε σε συνθήκες θεσμικής ασυλίας, τόσο από το πολιτικό σύστημα όσο

και από τις διωκτικές και τις δικαστικές αρχές. Η εισαγγελική πρόταση ήταν απλώς η υπενθύμιση αυτής της πολύχρονης εμπειρίας. Οπότε είμαστε έτοιμοι για όλα τα ενδεχόμενα, και σίγουρα ένα σενάριο αθώωσης θα έχει σοβαρές συνέπειες· πρώτα και κύρια την επιστροφή της ναζιστικής βίας στις γειτονιές, με τους όρους του 2012-2013. Αυτό όμως που σίγουρα δεν πρόκειται κανείς να πισωγυρίσει, είναι η σχηματισμένη πεποίθηση σε επίπεδο κοινωνίας ότι η Χρυσή Αυγή είναι μια ναζιστική εγκληματική οργάνωση. Τη μάχη αυτή τη δώσαμε και την κερδίσαμε τόσο στο ποινικό ακροατήριο όσο και στους δρόμους. Και στη συλλογική αυτή δουλειά μας πιστεύουμε. Για να το πω λοιπόν απλά: έχουμε εμπιστοσύνη στη συντριπτική αποδεικτική διαδικασία και στα πορίσματά της. Στο μέτρο που αυτά είναι το κριτήριο έκδοσης της δικαστικής απόφασης, οι κατηγορούμενοι θα καταδικαστούν.

B: Έχουμε δει, τα τελευταία χρόνια, κορυφαία στελέχη της ΧΑ να διαφοροποιούν τη στάση τους και να κινούνται -φαινομενικά τουλάχιστον- ανεξάρτητα. Τρανταχτά παραδείγματα οι Λαγός, Ηλιόπουλος και Γερμενής. Πρόκειται για κάποιου είδους τακτικισμό ώστε να διασωθεί τμήμα του μηχανισμού της ΧΑ σε περίπτωση καταδικαστικής απόφασης ή πρόκειται, περισσότερο, για εσωτερικές συγκρούσεις και αντιφάσεις οι οποίες οξύνθηκαν εξαιτίας της ποινικής δίωξης και της δικαστικής διαδικασίας;

Θ.Κ.: Οι αποχωρήσεις των στελεχών που αναφέρετε –και ακόμα περισσότερες– ήταν αποτέλεσμα μιας πραγματικής κρίσης που αντιμετώπισε η ναζιστική οργάνωση, κάτω από τη συνδυαστική πίεση που της ασκούσε η ποινική δίωξη μέσα στη δικαστική αίθουσα και η δράση του αντιφασιστικού κινήματος στις γειτονιές. Εκφράζει λοιπόν πραγματικά αδιέξοδα της ηγεσίας της οργάνωσης, δεν είναι «σικέ». Αλλά αυτό δεν πρέπει να κάνει τον οποιοδήποτε να πιστέψει ότι αίφνης ο Μιχαλολιάκος και ο Λαγός απέκτησαν μεταξύ τους κάποια «ιδεολογική» διαφορά ή απέκλιναν σε ζητήματα «αρχών». Στο μέτρο που τη γλυτώσουν, ο δρόμος είναι ανοιχτός για να τα ξαναβρούν, όπως συμβαίνει καθημερινά στους κόλπους της οποιασδήποτε συμμορίας.

B.: Η αγόρευση της εισαγγελέως Αδαμαντίας Οικονόμου εξέπληξε αρνητικά πολλούς. Σε ποιο βαθμό ήταν αναμενόμενη από την πολιτική αγωγή κι όσους παρακολουθούν εκ του σύνεγγυς τη δίκη και κατά πόσο θεωρείτε πως μπορεί να επηρεάσει την ετυμηγορία;

Θ.Κ.: Η εισαγγελική πρόταση ήταν αναμενόμενη στο σκέλος που αφορούσε την αθώωση των ηγετικών στελεχών, ήταν όμως πιο «ακραία» από όσο φανταζόμασταν στο κομμάτι της απαλλαγής των φυσικών αυτουργών και στο σκεπτικό της. Όταν έχεις περάσει 5 χρόνια στην ίδια αίθουσα με κάποιους ανθρώπους, έστω και αν σε χωρίζουν ένα έδρανο και ένας τοίχος, μπορείς να έχεις μια εκτίμηση για τον κάθε παράγοντα της δίκης. Οι προσδοκίες της πολιτικής αγωγής ήταν συνολικά ταυτόσημες για την εισαγγελέα της έδρας. Και σίγουρα μια τέτοια εισαγγελική πρόταση «κατεβάζει» τον πήχυ των προσδοκιών για την απόφαση, αφού δίνει τεράστια περιθώρια στο δικαστήριο να εφεύρει μια «μέση λύση». Αλλά αυτό είναι κάτι που σαν πολιτική αγωγή δεν το αποδεχτήκαμε στις αγορεύσεις μας. Απευθυνθήκαμε στο δικαστήριο θέτοντας τον πήχυ εκεί που τον τοποθέτησε η ακροαματική διαδικασία. Τώρα είναι ευθύνη του δικαστηρίου: η εισαγγελική πρόταση δεν είναι δεσμευτική και η απόφαση ανήκει αποκλειστικά στους τρεις δικαστές της σύνθεσης.

B.: Στις τελευταίες εκλογές, η ΧΑ έμεινε εκτός Βουλής, κάτι αναμφίβολα πολύ θετικό και κάτι στο οποίο μετά βεβαιότητας έχει συμβάλει και το αντιφασιστικό κίνημα και η πολιτική αγωγή, η οποία ανέδειξε ένα σωρό εγκληματικές πτυχές της δραστηριότητάς της. Ωστόσο, δεν είμαστε βέβαιοι πως η κρίση της ΧΑ συνοδεύεται με κρίση των συγκροτητικών της λόγων σε κοινωνικό επίπεδο. Μακεδονομαχίες, αντιπροσφυγικό ρεύμα, αντισημιτικές δράσεις, ρατσιστικός και σεξιστικός λόγος: όλα αυτά είναι πολύ παρόντα για να τα αγνοήσουμε και μας θέτουν μπροστά σε νέα, ίσως πιο σύνθετα, καθήκοντα εφόσον δεν συμπυκνώνονται στη μορφή ενός κόμματος, αλλά είναι πιο διάχυτα. Ποια είναι η επόμενη μέρα για το αντιφασιστικό κίνημα;

Θ.Κ.: Το αντιφασιστικό κίνημα έπαιξε καταλυτικό ρόλο στις

πολιτικές εξελίξεις με την απομόνωση της Χρυσής Αυγής. Χωρίς τη δράση του, τα πολιτικά πράγματα θα μπορούσαν να έχουν εξελιχθεί τελείως διαφορετικά την τελευταία δεκαετία. Γι' αυτό επιδιώκουμε μια δικαστική απόφαση που θα επισφραγίσει αυτόν τον συσχετισμό, δηλαδή την ήττα του πολιτικού σχεδίου «τάγματα εφόδου» υπό τη διεύθυνση αυτοτελούς πολιτικού κέντρου (της ηγεσίας της Χρυσής Αυγής) σε υπόγεια σύνδεση με μηχανισμούς του κράτους. Αλλά από εκεί και πέρα, ο φασισμός και ο ρατσισμός είναι φαινόμενα ευρύτερα από έναν οργανωτικό τους κόμβο, ακόμα και κρίσιμο όπως είναι η Χρυσή Αυγή. Οπότε το κίνημα θα πρέπει να συνεχίσει τις δράσεις του, την απομόνωση των φασιστών στις γειτονιές, την αλληλεγγύη στους πρόσφυγες και τους μετανάστες, την ιδεολογική μάχη ενάντια στον εθνικισμό, κλπ. Το αντιφασιστικό κίνημα είναι ασπίδα –και κάποιες φορές δόρυ– μακράς πνοής στη μάχη μας για να αλλάξουμε τον κόσμο.

B.: Εκτός από το δικό σας πολύ ενδιαφέρον βιβλίο, κυκλοφόρησε πρόσφατα, επίσης υπό τη μορφή βιβλίου, και η αγόρευση του Κώστα Παπαδάκη («Το «άλλο άκρο» στο εδώλιο: δικαιοσύνη ή ατιμωρησία ξανά. Αγόρευση στη δίκη της Χρυσής Αυγής») από τις εκδόσεις Τόπος. Για εμάς είναι σημαντικό που υπάρχει αυτή η καταγραφή και μας γεννά και το εξής ερώτημα: πάντα υπήρχε χώρος για μια πιο «πολιτικοποιημένη», ενσυνείδητη δικηγορία και άξιοι φορείς της – τρανταχτό παράδειγμα η πολιτική αγωγή στη δίκη της ΧΑ. Ωστόσο, σήμερα, πού βρισκόμαστε σε σχέση με αυτό; Πώς μπορεί ένας επαγγελματίας του νομικού κλάδου να είναι «πολιτικός», επιτελώντας το λειτούργημά του αποτελεσματικά;

Θ.Κ.: Το ρεύμα της μαχόμενης, ριζοσπαστικής και αντικαπιταλιστικής δικηγορίας έχει μακρά ιστορία και στην Ελλάδα και παγκόσμια. Θα μπορούσαμε να πάμε σε παραδείγματα όπως του Παντελή Πουλιόπουλου στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου ή του Χανς Λίτεν στη Γερμανία της Βαϊμάρης, που ανέφερε ο Κώστας Παπαδάκης στο τέλος της αγόρευσής του. Όμως προτιμώ να αναφερθώ περισσότερο στα πιο κοντινά μας: η ίδια η παρουσία

του Κώστα στη δίκη της Χρυσής Αυγής αποτελεί μια συνέχεια της μάχης που έδωσαν καλοί σύντροφοι και συνάδελφοι αυτού του ρεύματος στη δεκαετία του 2000 στις δίκες της «αντιτρομοκρατίας». Αυτό το ρεύμα ήταν και είναι υπαρκτό. Αντιλαμβάνεται την άσκηση της δικηγορίας ως «πολιτική» υπόθεση, γιατί πέραν από τις μυστικοποιήσεις της νομικής «επιστήμης», η απόδοση δικαιοσύνης σε μια κοινωνία, πόσο μάλλον σε μια ταξική και άνιση κοινωνία, είναι ένα πολιτικό διακύβευμα. Η παρέμβασή μας, λοιπόν, στη δίκη της Χρυσής Αυγής ήταν νομικο-πολιτική. Γι' αυτό και η παρακαταθήκη της ανήκει, τελικά, στον κόσμο του αντιφασιστικού κινήματος, που έχει να συνεχίσει τη μάχη ενάντια στον φασισμό και τον ρατσισμό εκεί που πραγματικά μετράει: έξω από τις δικαστικές αίθουσες.

*Ο Θανάσης Καμπαγιάννης είναι δικηγόρος πολιτικής αγωγής στη δίκη της Χρυσής Αυγής για λογαριασμό των Αιγύπτιων αλιεργατών.